

DIROFILARIOZĖ – pavojus ir gyvūnams, ir žmonėms

Informacija paruošta Evelinos Žičkutės iš VšĮ „Gyvūnų gerovės iniciatyvos“, siekiant skatinti žmones saugoti savo augintinius bei rūpintis gyvūnų gerove.

Kas apskritai yra šios kirmėlės?

Dirofilariozės formos yra dvi: širdies (plačiau žinoma kaip širdies kirmėlės), sukelianti *Dirofilaria immitis*, ir poodinė (arba odos kirmėlės), sukelianti *Dirofilaria repens*.

Pačios kirmėlės – baltai pilkšvos, plonos ir ilgos: patelės siekia 25–30 cm, patinai 12–20 cm. Suaugusios kirmėlės išskiria lervas (mikrofilarias), kurios migruoja į kraują. *Dirofilaria* kirmėlių vystymuisi reikalingi tarpinis ir galutinis šeimininkai. Būtent šunų organizmuose parazitai užauga ir subręsta. Tarpiniai šeimininkai – uodai, kurių organizmuose lervos vystosi.

Kam ir kuo šie kirminai pavojingi?

Dirofilarijos pavojingos šunims, katėms, kitiems mėšėdžiams, taip pat žmonėms.

Pastebėta, kad dirofilariozė paplitusi

Dirofilaria kirmėlių vystymuisi reikalingi tarpinis ir galutinis šeimininkai. Būtent šunų organizmuose parazitai užauga ir subręsta. Tarpiniai šeimininkai – uodai, kurių organizmuose lervos vystosi.

Norėdami apsaugoti savo augintinius, turime žinoti, su koku priešu susidūrėme. Keturkojų šeimininkai žino, jog, likus dešimt dienų iki skiepo, reikia suduoti vaistus nuo kirmėlių. Bet kas gi tos kirmėlės, kaip jomis užsikrečiama, kuo gresia? „Vaidos klinikos“ direktorė, veterinarijos gydytoja **Vaida Misiūnienė** pasakoja apie mažiau žinomas, dirofilarijomis vadinamas kirmėles.

Dirofilariozė paplitusi tarp 3–8 metų amžiaus šunų. Didžiausia rizika yra užsikrėsti lauke, būnant arti vandens telkinių.

tarp 3–8 metų amžiaus šunų. Didžiausia rizika yra užsikrėsti lauke, arti vandens telkinių, miške laikomiems, retai dehelmintizuojamiems gyvūnams. Pavojinga tuo, kad gali sukelti gana rimtus negalavimus. Žmonėms dažnai šalinama operaciniu būdu.

Kaip užsikrečiama? Kokie būdingi simptomai?

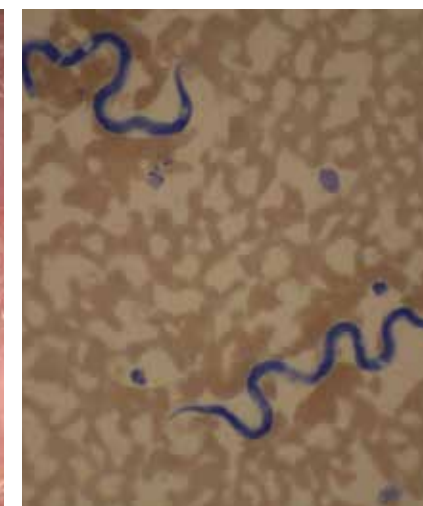
Dirofilarijos, priklausomai nuo rūšies, subręsta ir dauginasi arba plaučių arterijose, o, esant didelei invazijai – ir širdies dešiniajame skilvelyje bei tuščiosiose venose (*D. immitis*), arba poodiniame audinyje, aplink raumenį, po fascijomis, retkarčiais – pilvo ertmėje (*D. repens*).

Po poravimosi patelės išleidžia mikrofilarijomis vadinamas lervas, kurios patenka į kraują. Mikrofilarijos kraujyje dažniau cirkuliuoja nakties metu, nei dieną. Kai uodas – tarpinis šeimininkas – prisisiurbia užsikrėtusio šuns kraują, mikrofilarijos nukeliauja į jo organizmą ir vystosi toliau. Kuo aukštesnė aplinkos temperatūra, tuo greičiau lerva subręsta. Kai užsikrėtęs uodas paskanauja sveiko gyvūno kraują, į jį prileidžia invazinių lervų.

***D. repens* infekcija dažnai – besimptomė ar silpnai išreikštais požymiais, todėl retai pastebima ir diagnozuojama.**

Dirofilaria repens

Dirofilaria immitis

Pagrindinis apsaugos būdas – stengtis išvengti uodų įkandimų.

D. repens infekcija dažnai – besimptomė ar silpnai išreikštais požymiais, todėl retai pastebima ir diagnozuojama. Dažniausiai ji aptinkama atsitiktinai: aptinkami požymiai, susiję su odos pažeidimais. Tai gali būti niežulys, patinimas, papulės, vietinė alo-

NAUDINGA

VšĮ „Gyvūnų gerovės iniciatyvos“ vykdomi projektai:

- ▶ www.ggi.lt – aiškinasi gyvūnų gerovės problemų priežastis ir užkerta kelią padariniams.
- ▶ Gyvūnų nepriežiūros atvejai. Teisinės konsultacijos gyvūnų gerovės klausimais.
- ▶ neBrisius.lt – išgelbėtų augintinių istorijos.
- ▶ www.draugiskigyvunams.lt – daugiau nei 850 gyvūnams draugiškų vietų Lietuvoje žemėlapis.

pecija, šlapiuojanti egzema, rečiau – mazgeliai ar išopėjimai. Mazgelių lokalizacija gali varijuoti: būta atvejų, kai parazitas rastas akių junginėje. Gausiai užsikrėtus, mikrofiliarijos pažeidžia blužnį, kepenis, inkstus, plaučius, smegenis, tada pasireiškia vėmimas, karščiavimas, apetito praradimas, limfmazgių padidėjimas, konjunktyvitas, letargija.

Katės – netipiniai *D. immitis* šeimininkai, jų simptomai kitokie. Dauguma širdies kirmėlių lervų jų organizmuose neišgyvena, tad katei tipiška infekcija – 2–5 kirminai. Daugeliu atvejų joms cirkuliuojančios mikrofiliarijos nebūdingos. Katėms taip pat dažniau pasireiškia netipiškos lervų migracijos, dėl ko pastebimos infekcijos smegenyse ar kūno ertmėse. Ūmi širdies kirmėlių liga katėms gali sukelti šoką, vėmimą, viduriavimą, alpimą ir gaišimą, lėtinę – apetito praradimą, svorio kritimą, letargiją, krūvio netoleravimą, kosulį, pasunkėjusį kvėpavimą.

Nepamirškite, jog purškiklio nuo uodų reikia ne tik žmonėms, bet ir augintiniams!

Koks gydymas?

Odos kirminų atveju parazitai chirurginiu būdu pašalinami iš mazgelių. O mikrofiliarijos naikinamos vaistiniais preparatais. Geriausiai veikiančiais pripažįstamos *Milprazon* tabletės. Jos taip pat gali būti skiriamos kaip įprastas antihelmintikas, nes naikina ir kitas parazitines žarnyno kirmėles – askarides, kaspinuočius.

Nuo širdies kirminų gali būti leidžiamas ivermektinas, lašinama tirpalų – *Stronghold*, *Advocate*.

Kaip apsisaugoti?

Pagrindinis apsaugos būdas – stengtis išvengti uodų įkandimų. Tam naudo-

jami purškiami repelentai, tokie kaip *Bio-kill* (negalima katėms), lašinami tirpalai, tokie kaip *Advantix*.

Labiausiai reikėtų įsidėmėti poodinių kirmėlių tipą – *D. repens*, nes širdies kirmėlių Lietuvoje gyvenantiems ir nekeliaujantiems šunims beveik nenustatoma.

Kokiose kitose šalyse, be Lietuvos, derėtų pasisaugoti?

Paplitusi pietinėje ir centrinėje Europoje. Šiaurės Europoje retai sutin-

Katės – netipiniai D. immitis šeimininkai.

kama dėl per šalto klimato. Taip pat labai gausiai paplitusi Amerikoje (išskyrus šiaurinę dalį) ir Azijoje. Jose net ir širdies kirminų forma – *D. immitis* – dažna.

Tad tiek išskylaujant prie ežero, tiek keliaujant po užsienį, derėtų nepamiršti, jog purškiklio nuo uodų reikia ne tik žmonėms, bet ir augintiniams. Poilsiaukime saugiai!

Dirofiliarijos pavojingos šunims, katėms, kitiems mėsėdžiams, taip pat žmonėms.